

SPIS TREŚCI

OD AUTORA	11
Rozdział I	
POCZĄTKI	15
1. Dlaczego nauka ekonomii powstała dopiero w XVIII wieku?	15
2. Społeczeństwo starożytności a problematyka gospodarcza	16
3. Normatywny charakter poglądów ekonomicznych starożytności	17
4. Elementy gospodarczego rozumowania w myśli starożytnej	20
Rozdział II	
DOGMAT A MYŚL GOSPODARCZA	23
1. Tło gospodarczo-społeczne	23
2. Podporządkowanie średniowiecznej myśli ekonomicznej dogmatom Kościoła	25
3. Spór o pieniądź	29
Rozdział III	
U ZARANIA KAPITALIZMU	34
1. Ewolucja doktryny kanonistycznej	35
2. Opozycja w stosunku do kanonistyki	37
3. Teoria pieniądza Mikołaja Kopernika	40
4. Utopie socjalistyczne	43
Rozdział IV	
POWSTANIE I ROZWÓJ MERKANTYLIZMU	48
1. Merkantylistyczna teoria bogactwa kraju	50
2. Założenia polityki gospodarczej	54
3. Zmusimy ludzi do pracy produkcyjnej	58
4. Merkantylizm w poszczególnych krajach	60
Rozdział V	
OBIEKTYWNE PRAWA RZĄDZA PROCESAMI GOSPODARCZYMI	65
1. Powstanie koncepcji zakładających istnienie obiektywnych praw ekonomicznych	67
2. Problem „ceny naturalnej” dóbr	68

3. Teoria płacy i renty gruntowej	70
4. Teoria procentu	71
5. Zależności pomiędzy procesami gospodarczymi	73
6. Ilościowa teoria pieniądza	74
7. Czy ilościowa teoria pieniądza jest słuszna?	78

Rozdział VI

PIERWSZY SYSTEM EKONOMICZNY	81
1. Pierre de Boisguillebert — prekursor ekonomii klasycznej we Francji	82
2. Franciszek Quesnay — twórca fizjokratyzmu	86
3. „Porządek naturalny”	88
4. Podstawy teorii ekonomicznej fizjokratów	89
5. Teoria „podatku jedynego”	92
6. Struktura klasowa. Elementy feudalne w systemie fizjokratycznym	93
7. „Tablica ekonomiczna” Quesnaya	95
8. Znaczenie fizjokratyzmu	100
9. Polska myśl ekonomiczna w XVIII wieku	101

Rozdział VII

PRACA JEST PODSTAWOWYM ŹRÓDŁEM BOGACTWA	105
1. Biografia Smitha	106
2. Źródła bogactwa	107
3. Czynniki wzrostu bogactwa	108
4. Rola akumulacji we wzroście gospodarczym	109
5. Koncepcja praw ekonomicznych. Liberalizm gospodarczy	112
6. Teoria wartości i ceny	115
7. Teoria płacy roboczej	119
8. Granice wzrostu gospodarczego	122
9. Dogmat Smitha	124
10. Podsumowanie	126

Rozdział VIII

CZY ISTNIEJĄ GRANICE ROZWOJU KAPITALIZMU?	128
1. Epoka	128
2. Biografia Ricarda	131
3. Teoria wartości jako punkt wyjścia analizy Ricarda	132
4. Teoria podziału	136
5. Teoria wzrostu gospodarczego	142
6. Teoria pieniądza i teoria handlu zagranicznego	149
7. Elementy oceny	151

Rozdział IX

KAPITALIZM PROWADZI DO NĘDZY MAS	155
1. Powstanie ekonomii drobnomieszczańskiej	155

2. Biografia Sismondiego	156
3. Metodologiczne założenia teorii Sismondiego	157
4. Teoria pauperyzmu	159
5. Teoria kryzysów ekonomicznych	161
6. Granice kapitalizmu	165
7. Program pozytywny	166

Rozdział X

KAPITALIZM NIE JEST WIECZNY	170
1. Wprowadzenie	170
2. Założenia i kierunki krytyki kapitalizmu	171
3. Wizja socjalizmu	175
4. Młt pieniądza pracy	181

Rozdział XI

NIE KAPITALIZM JEST WINIEN, LECZ UŁOMNOŚCI NATURY LUDZKIEJ	185
1. Sprzeczności epoki a kierunki ewolucji ekonomii burżuazyjnej	185
2. Teoria kryzysów ekonomicznych Malthusa	187
3. Teoria ludnościowa	189
4. Czy istotnie ludzkość cechuje tendencja do nadmiernego rozmna- żania się?	194

Rozdział XII

TEORIA HARMONIJNEGO FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI KA- PITALISTYCZNEJ	197
1. Założenia	197
2. Zagadnienie wartości	199
3. Teoria podziału	201
4. Teoria czynników produkcji a teoria wartości opartej na pracy	202
5. Prawo rynków Saya. Teoria wzrostu gospodarczego	203
6. Podsumowanie	205

Rozdział XIII

POLSKA MYŚL EKONOMICZNA W PIERWSZEJ POŁOWIE XIX WIEKU	206
1. Polska myśl ekonomiczna w okresie Księstwa Warszawskiego i Królestwa Kongresowego	206
2. Spór o program rozwoju gospodarczego	210
3. Problematyka gospodarcza a walka o niepodległość	215
4. W kraju po 1831 r.	219

Rozdział XIV

MARKSIZM — NAUKOWA TEORIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPO- DARCZEGO	224
--	-----

1. Klasa robotnicza a ideologia	224
2. Marks i Engels — życie i działalność	225
3. Istota przełomu Marksowskiego w rozwoju ekonomii politycznej	230
4. Historyczna rola ekonomicznej teorii Marksa	238

Rozdział XV

UCIECZKA W SFERĘ PSYCHOLOGII JEDNOSTKI I ABSTRAKCYJ- NEJ LOGIKI GOSPODAROWANIA	241
1. Tło gospodarczo-społeczne	241
2. Założenia metodologiczne kierunku subiektywno-marginalistyczne- go. Szkoły	243
3. Teoria użyteczności krańcowej	245
4. Teoria użyteczności krańcowej a teoria wartości opartej na pracy	250
5. Szkoła neoklasyczna	253
6. Szkoła matematyczna	273
7. Dalszy rozwój kierunku marginalistycznego	277
8. Kierunek marginalistyczny a rozwój ekonomii politycznej	278

Rozdział XVI

A MOŻE JEDNAK KAPITALIZM JEST SPECYFICZNYM SYSTEMEM SPOŁECZNYM?	281
1. Ekonomia klasyczna a gospodarka Niemiec	281
2. Szkoła narodowa	282
3. Szkoła historyczna	285
4. „Idealne typy” i „duch kapitalizmu”	287
5. Instytucjonalizm — nowe spojrzenie na kapitalizm	290

Rozdział XVII

TRZEBA BADAĆ NOWE FAKTY GOSPODARCZE	310
1. Wprowadzenie	310
2. Powstanie rewizjonizmu i walka z nim	311
3. Teoria kapitalizmu monopolistycznego	313
4. Dalsze losy kapitalizmu	317
5. Wkład Lenina	322

Rozdział XVIII

JAK BUDOWAĆ GOSPODARKĘ SOCJALISTYCZNĄ I JAK NĄ ZA- RZĄDZAĆ?	331
1. Teoria socjalizmu w ekonomii marksistowskiej przed rokiem 1917	331
2. Problemy ekonomii politycznej socjalizmu w pracach Lenina	333
3. Ekonomia polityczna socjalizmu w latach dwudziestych	338
4. Lata trzydzieste	351
5. Podsumowanie	352

Rozdział XIX

OD SPRZECZNOŚCI KAPITALIZMU NIE MOŻNA UCIEC	354
1. Tendencje stagnacyjne w gospodarce kapitalistycznej	354
2. Teoria konkurencji niedoskonałej	357
3. Próba oceny	364

Rozdział XX

KEYNESIZM — TEORIA KAPITALIZMU KIEROWANEGO	367
1. Początki interwencjonizmu państwowego	367
2. Biografia Keynesa	368
3. Metodologiczne założenia	370
4. Czynniki określające poziom dochodu narodowego	371
5. Zmienne zależne i niezależne w modelu Keynesa	374
6. Czynniki określające poziom krańcowej rentowności kapitału i stopy procentowej	378
7. Pojęcie równowagi	380
8. Teoria mnożnika inwestycyjnego	383
9. Problem dochodzenia do równowagi — bardziej rozwinięte ujęcie	387
10. Cykle koniunkturalne są prawidłowością gospodarki kapitalistycznej	390
11. Kapitalizmowi grozi stagnacja sekularna	391
12. Teoria interwencjonizmu państwowego	394
13. Rola teorii Keynesa w rozwoju ekonomii politycznej	401

Rozdział XXI

EKONOMIA W POLSCE W KOŃCU XIX WIEKU I W OKRESIE MIĘ- DZYWOJENNYM	406
1. Okres 1865—1918	406
2. Okres międzywojenny	430

Rozdział XXII

OD STATYKI DO DYNAMIKI GOSPODARCZEJ	437
1. Współzawodnictwo gospodarcze między socjalizmem i kapitalizmem a rozwój badań dynamicznych w ekonomii burżuazyjnej	437
2. Rozwój narzędzi analizy dynamicznej	440
3. Teorie zrównoważonego wzrostu gospodarczego	444
4. Pokeynesowskie modele wzrostu zrównoważonego	446
5. Neoklasyczne teorie wzrostu gospodarczego	456
6. Próba oceny	462

Rozdział XXIII

ZAGADNIENIA ROZWOJU I ZACOFANIA GOSPODARCZEGO	466
1. Teoria rozwoju gospodarczego Schumpetera	466
2. Teorie kapitalizmu ludowego	472
3. Teorie zacofania i rozwoju krajów słabo rozwiniętych gospodarczo	475

Rozdział XXIV

MARKSISTOWSKA NAUKA EKONOMII W OKRESIE POWOJENNYM	486
1. Przesłanki ponownego rozwoju ekonomii marksistowskiej	486
2. Podstawowe kierunki badawcze	489
INFORMACJE O LITERATURZE	501
INDEKS NAZWISK	507